

Jelen lenni a jelenben

Játék és alkotás 45 percben

Farkas Adrienn, PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Deák Ferenc Gimnáziuma Deák Ferenc Gimnáziuma és Általános Iskolája, Pécs

Absztrakt

A vizualitás fontos szerepet tölt be életünk különböző területein, a hivatalos levelek vizuális formanyelvétől, könyvek tördelésén át, tárgyaink látványvilágáig. Körbe pillantunk, és mindenhol tárgyak vesznek körül minket. Jobbára mi alakítjuk, rendezzük be tereinket, választjuk ki tárgyainkat személyes igényeink, lehetőségeink függvényében. Mondhatjuk, hogy nem befolyásol minket a kinézet, mondhatjuk, hogy nem a nagy márkák tervezőinek stílusa határozza meg a „trendi” tárgyainkat, amelyekkel körbe vesszük magunkat, de senki sem tud teljesen kiszakadni a korából, a környezetéből. Akár követjük a trendet, akár egyéni utat járunk a környezetünk és annak látványa életünk fontos része. Ha beismerjük azt a tényt, hogy a vizualitás fontos és mi is képesek vagyunk alakítani a környezetünket, a rajz- és vizuális nevelés óra más dimenziókat is nyerhet!

A Kortárs képzőművészet modulon belül, a pedagógiai program alapján készítettem el saját tanítási-tanulási tervemet és azon belül az egyes feladatokat. Az alább bemutatott feladatok mindegyike a vizuális gondolkodás és tervezés kivételése, ahol a rajz, festés, modellezés eszköze csupán a kreatív gondolkodásnak, tervezésnek és kivitelezésnek. Ebből a szempontból a vizuális nevelés új és elengedhetetlen feladatkörrel bővül. Rajzoktatásunknak, már nem pusztán az a célja, hogy egyes technikákat sajátíttassunk el, vagy az, hogy korokat, korszakokat ismerjenek meg a diákok például művészettörténeti kronológiában, hanem az, hogy

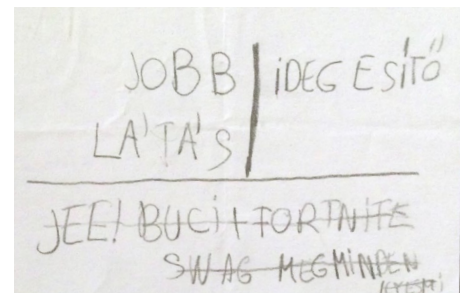
mindezeken túl adott feladatokon keresztül a gyerekek megismerkedhessenek olyan – mai problémákra reflektáló -os egyetemes és kortárs alkotásokkal is, amelyekből kiindulva más és más megközelítésből vizsgálhatják, értelmezhetik, alakíthatják az őket körülvevő világot. A feladatok lehetőséget biztosítanak csoportos és egyéni munkára, és a divergens gondolkodás megvalósítására, kibontakoztatására.

A kísérleti tanítás során elvégzett feladatok

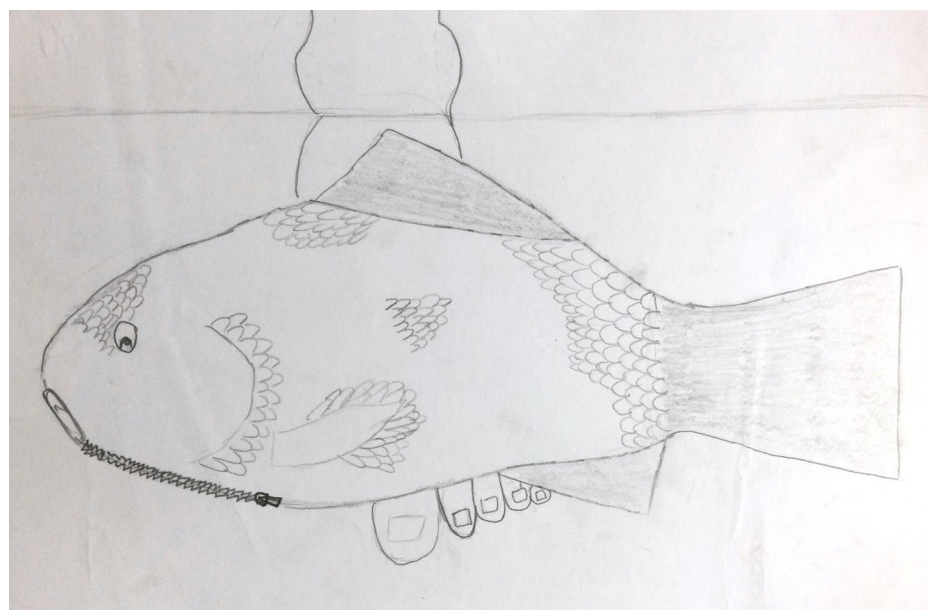
1. Tárgyak szokatlan funkcióval
2. Életünk-terünk, környezetünk.
3. Egy látvány filmes változatai
4. Átalakító készülékek, gépek szerkezetek
5. Szabadság-zsarnokság
6. Személyes gyűjtemény „Micro-collection”- gondolati mű
7. Fiktív pályázat
8. Tapintható kérdések

1. Tárgyak szokatlan funkcióval Feladat:

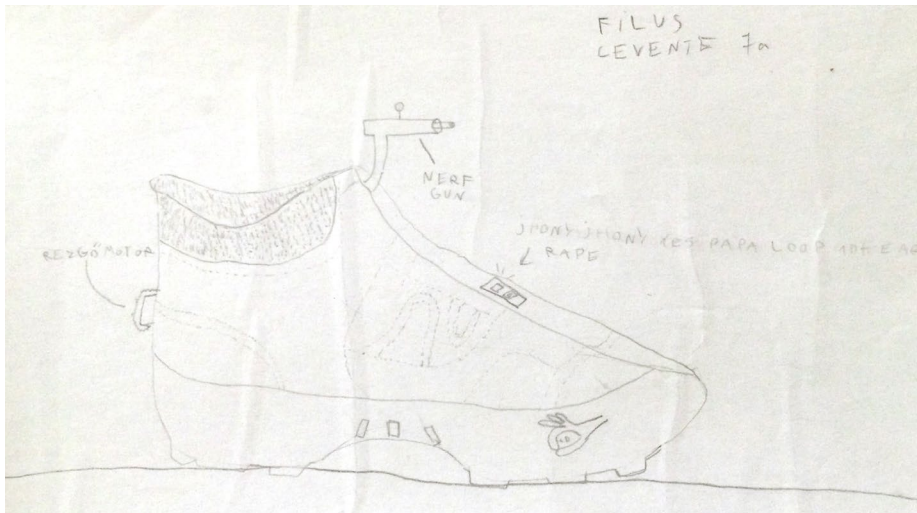
Használati tárgyaink fontos szerepet töltenek be életünkben, ott vannak velünk mindennapjainkban, segítik a feladatainkat jobban, könnyebben, gyorsabban elvégezni. Jelentőségteljes szerepet tölt be a tárgyak esztétikája is (például hal alakú tolltartó), hiszen a világunkat saját képünkre, ízlésvilágunkra formálhatjuk. Ezek az apró különbségek tesznek minket egyedivé.

A feladathoz tartozó instrukció

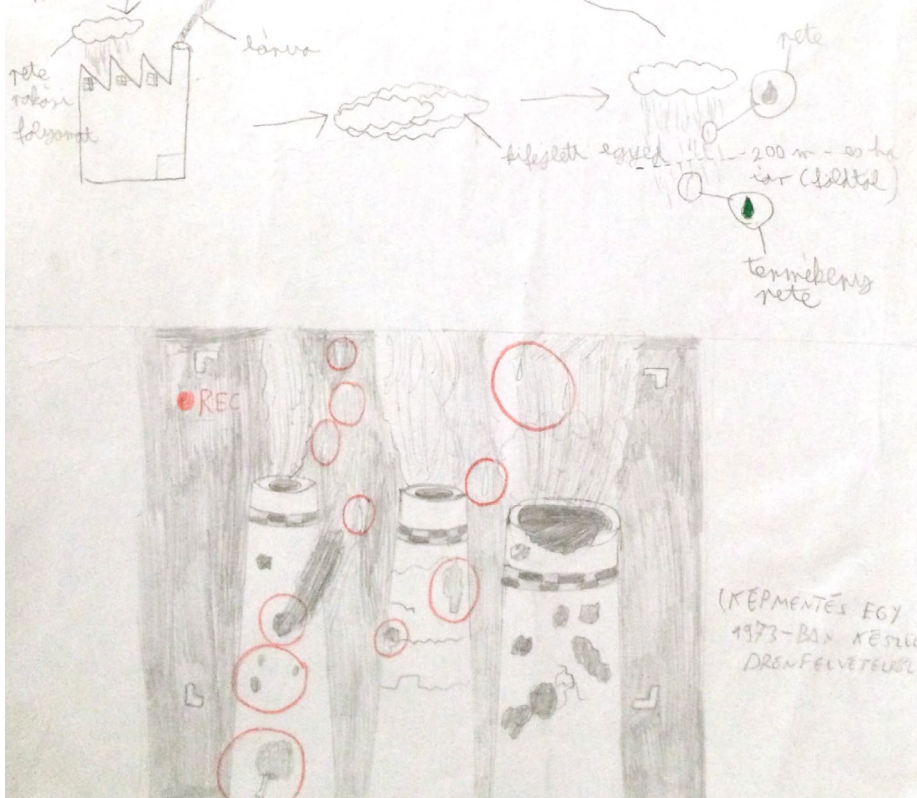

Tárgyak szokatlan funkcióval – Ungváry Zsombor; Pontybeli, 7.a

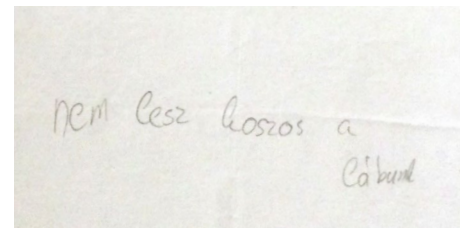

Tárgyak szokatlan funkcióval – Filus Levente, Védőlépő, 7.a.

Egy új túl szaporodott fedetek. Két elvű ez a két elvű veszedelem gyárakban rak-
jai le petéit melyek a gyárak működésétől kizárólag melegtől kelnek ki egy rövid
idő leforgása alatt. Ezután CO_2 (szén-dioxid)-vel töltik meg tüdejüket, majd
felemelkednek rövid életük alatt – kiszáradás kíséretében – rakják le újdonsült
petéiket. Fő pészkelő helyek a nagy városok, azon belül gyárak, veteményesek
községek, ragcsálok, mégis, az ember nem tesz ezek a károsítók ellen semmit. Ez a
veszélyes ragcsálok globálisan terjed. Megállításának kivétel a bioszféra számára nézve káros
kell termelni, ugyanis el az állat erőszakkal tartózkodni szaporodik és létezik
önálló életképességet azokon a területeken ahol ezek a feltételek megjelennék.
Ha nem intézkedünk el egyben, ez a ragcsálok gond nélkül terjedhet. Ki az
emberiséget saját magát követően, azonban a káros, amelyek az eredményekppen el
az esemény generációkig maradandó, nagy mértékben fatális károkat vonhat
maga után. El vonatkozik a szárazföldi, a vízi és a légi élet világra egy-
ként.

Életünk-terünk, környezetünk – Pétersz Benedek, Filus Levente, 7.a. Fiktív helyzet.

A feladathoz tartozó instrukció

Választanak a diákok egy saját tárgyat, ami számukra valamilyen oknál fogva fontos. Erről a tárgyról egy értelmezhető vázlatrajzot készítenek (megfelelően elhelyezve, komponálva a lapon). A későbbiekben ezzel fognak dolgozni. A vázlatrajz elkészítése után minden tanuló megfogalmaz egy a tárgyhoz kapcsolódó funkciót és ezt felírja egy cetlire. A cetlik összeszedése után ezeket újra kiosztjuk úgy, hogy senki se kapja a saját cetlijét. A kapott új funkcióval kell a vázlatot tovább alakítani.

Az eredmény, néhol meghökkentő, néhol új utakat nyitó eredménnyel záródik. Érdekes a feladat végén egy kipakolást rendezni, amelyen a diákok elmondhatják a feladat közben felmerülő gondolataikat, elképzeléseiket, vagy a társuk munkája inspirálta gondolataikat.

Rendkívül jó, feladat, amely során a diákok úgy fejlesztik vizuális képességeiket, hogy szórakoznak közben. A későbbiekben nagyon jól felépített tervező munka előfutára lehet ez a feladat. Fontos megjegyezni, hogy ennél a feladatnál és a következőknél is a tanár csupán szemlélő, irányító és segítő szerepet tölt be. Ennek az célja, hogy a diák a saját világából építkezzen, saját eszköztárát használja a feladat megoldására.

Kulcsfogalmak:

Tárgykultúra, funkcióváltás, játék
Fejlesztendő képességek:

Rajzkészség, íráskészség, felhasználói ismeret, alkotóképesség

Munkaforma/ munkamódszer: frontális munka, megbeszélés, önálló munka, tervezés, átalakítás

Eszköz/ Technika:

egyszerű grafikai technikák: ceruza, színes ceruza

Szabadság-zsarnokság – Haramach Dalma, Lantos Lilla: Szabadság jelkép, 8.a.

kombinálás, az asszociáció, a kreativitás, a fantázia, a koncepcióalkotás képességének és a kifejezés képességének fejlesztése.

Fejlesztendő attitűdök:

A nyitottság, a fogékonyság és a rugalmasság kialakítása. Hajlandóság kialakítása a szabad asszociációra. Az egyéni megoldások iránti kedv felélesztése és az egyéni elgondolások keresésének támogatása.

5. Szabadság-zsarnokság

Feladat:

Kisebb csoportokban (4-5 fő) vagy, önállóan átgondolni, megbeszélni, hogy a szabadság- zsarnokság- kiszolgáltatottság mit jelent. Voltak-e időszakok, amikor kiemelten jelen voltak a történelem során? Milyen szimbólumok, tárgyak, szavak kapcsolódhatnak a fogalmakhoz?

Kulcsfogalmak:

szabadság, rabság, szabad élet, szabad gondolkodás, szabad vallás- gyakorlat, szabad mozgás, szólás- szabadság

Fejlesztendő képességek:

Jelentésadás, érzékenység, dimenzióváltás (fogalom – kép)

Munkaforma/ munkamódszer:

frontális munka, kiscsoportos és önálló munka

Eszköz/ Technika:

egyszerű grafikai technikák: ceruza, színes ceruza

Szabadság-zsarnokság – Szilágyi Gergő, Kőszegi Patrik, Temesi Tamás, Bánky Botond, Szilágyi Levente, Repülés, 8.a.

6. Személyes gyűjtemény - „Microcollection”- gondolati műfeladat:

Kisebb csoportokban összegyűjtik a diákok, azokat a tárgyakat, amelyek meghatározó szerepet töltenek be a csoporttagoknál. A kiválasztott tárgyakat (lehet bármi, ami rendelkezésre áll, nálunk eszközhiány lépett fel és volt, egy csoport aki hajszálakkal dolgozott), úgy kell kombinálni, hogy egy egységes koncepció bontakozzon ki, amely egy adott helyzet, állapot dokumentálására szolgálhat. Amennyiben szeretnének - és ez szubjektív döntés - rövid leírás is készíthető a feladathoz. Több tárgy, elem kombinálásával új tárgy jön létre, amely új tartalmat hordoz magában. Az elkészült munkákról érdemes fotódokumentációt készíteni, amely tovább erősíti a gyűjtemény hatását.

Kulcsfogalmak:

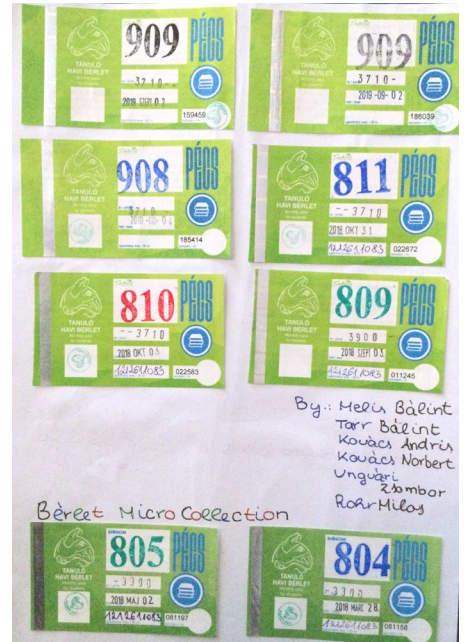
Gyűjtemény, montázs, ready made, jelentésváltozás

Fejlesztendő képességek: Kombinatív képesség

Munkaforma/ munkamódszer: csoport munka

Eszköz/ Technika:

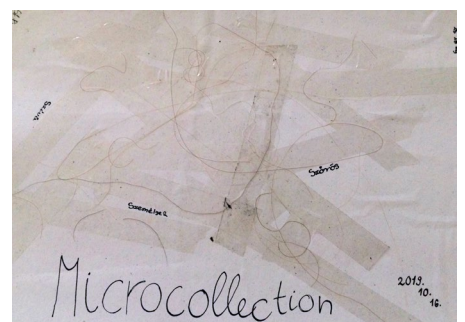
ceruza, színes ceruza, ragasztás, vágás, vegyes technika

Melis Bálint, Tarr Bálint, Kovács András, Kovács Norbert, Ungváry Zsombor, Rorh Milos: Utazásaink rövid története, 8.a.

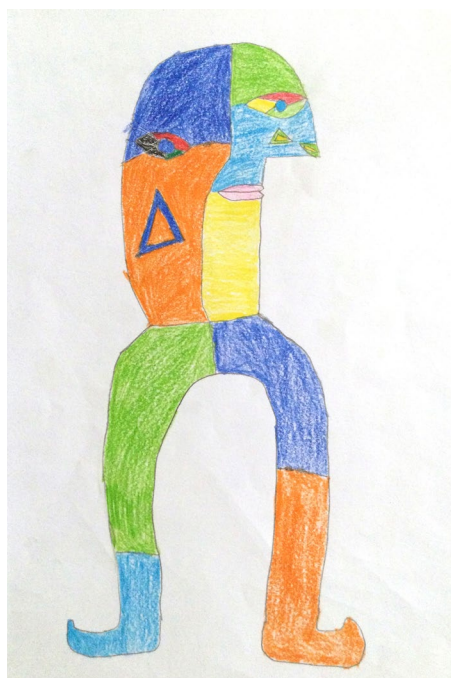
Microcollection – Haramach Dalma: Kedvencek, 8.a.

Microcollection – Magyar Júlia, Szabó Anna, Bali Leila, Nagy Dominika, Paik Petra, 8.a, DNA for you

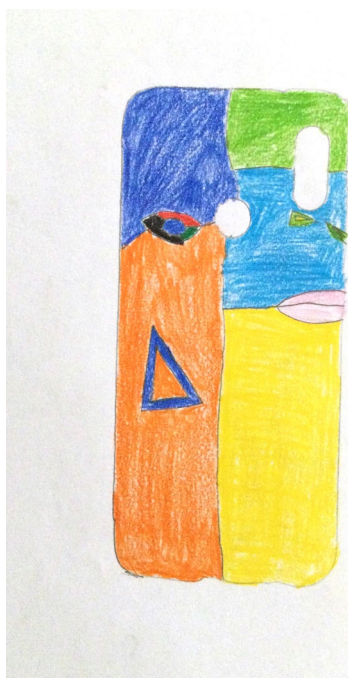
Fiktív pályázat – Lantos Lilla 8.a. Ő + mi

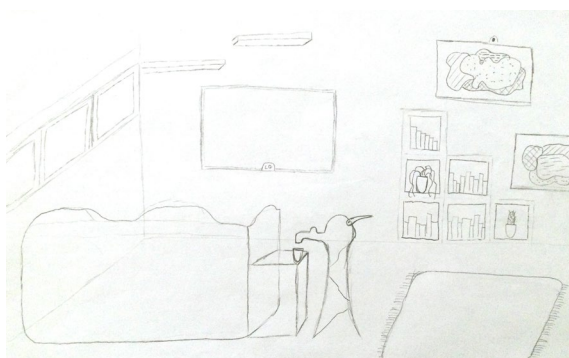
Fiktív pályázat – Koch Benedek 8.a. Foltos korszak

Kortárs népművészet – Bali Leila 8.a. Virágos palack

Kortárs népművészet – Ungvári Zsombor 8.a. Vidék itthon avagy a kint most bent

7. Fiktív pályázat

Feladat:

Válasszunk ki egy festőművészt, és készítsünk a stílusában egy festményt, ami beleillene az életművébe. Tehát a feladat az alkotó stílusának megfigyelése, kipróbálása, és azonosulás a stílussal. Az alkotás egy telefontok sablonra készüljön.

Kulcsfogalmak:

Stílusérzék, megfigyelés, átélés, azonosulás, másolás, alkotás

Fejlesztendő képességek:

Stílusérzék, másolás, empátia karakter érzék.

Munkaforma/ munkamódszer:

egyéni munka

8. Kortárs népművészet

Feladat:

Ismert vagy valamilyen szempontból fontos belső tér, tárgy kiválasztása, majd kidíszítése népművészeti motívumokkal, személyessé, aktuálissá téve azt. Új tartalommal ruházzuk fel az eredeti motívumot és tárgyat.

Kulcsfogalmak:

Térátalakítás, dekorálás, népművészet, jelentésmódosítás

Fejlesztendő képességek:

Karakter érzék, térszemlélet, önkifejezés.

Munkaforma/ munkamódszer:

egyéni munka

Eszköz/ Technika:

egyszerű grafikai technikák: ceruza, színes ceruza, kollázs

9. Tapintható kérdések

Feladat:

Állítsunk össze egy csendéletet, majd takarjuk le egy vászonnal, rajzoljuk le a letakart csendéletet, vagyis a drapériát. A rajzot illesszük be az eredetitől eltérő térbe.

Kulcsfogalmak:

feltárás (megtapasztalás- megé-
lés-megértés), asszociáció, elem-
zés, kombinálás, reflexió, önrefle-
xió, koncepcióalkotás, tervezés,
döntés

Fejlesztendő képességek:

Asszociációs képesség, képzelőerő
fejlesztése. Az ötletek összekapcso-
lásának és strukturálásának képes-
sége.

Munkaforma/ munkamódszer:

frontális munka, megbeszélés,
egyéni majd csoport munka

Eszköz/ Technika:

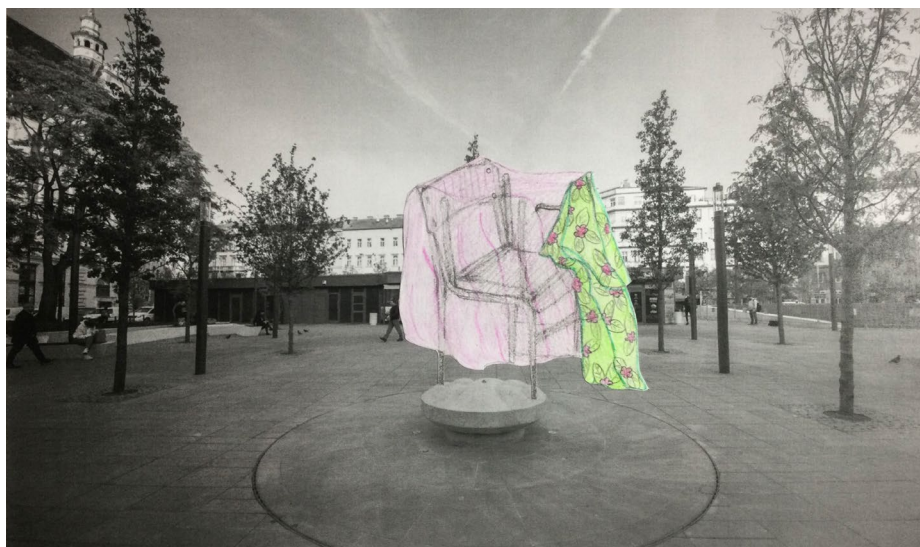
ceruza, színes ceruza, ragasztás,
vágás, tervezés, kivitelezés

Szemléltetés:

internetről szabadon felhasználha-
tó képek

Reflexió:

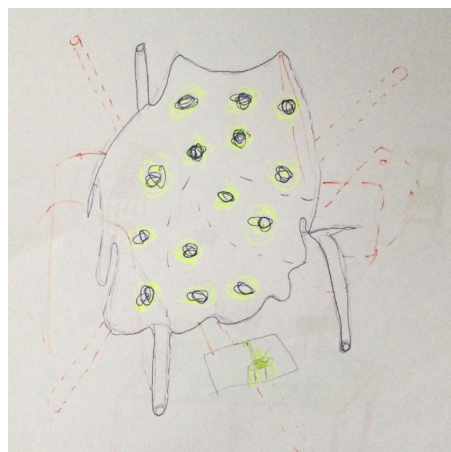
A munkafolyamat jól indult, sikerült
jól ábrázolni a formát. A második
munkafolyamatnál, amikor tovább-
terveztük a formát, fénymásolatok-
kal dolgoztunk. Sikeresnek ítélem
a megoldásokat, azonban térbeli
formánál a makettekkel jobban ha-
ladtunk volna.

Tapintható kérdések – Paik Renáta 8.a. Terv pozitív

Tapintható kérdések – Paik Renáta 8.a. Terv negatív

Koch Benedek, Ungvári Zsombor, Haramach
Dalma 8.a. A beállítás

Tapintható kérdések – Szabó Anna 8.a. Háromszögek szobra (terv)